

**KRAV 1 FRA YS STAT
HOVEDOPPGJØRET**

1. MAI 2026

Fra hovedsammenslutningen YS Stat
Torsdag 16.april kl. 10.00

Innledning

Den økonomiske situasjonen foran inntektsoppgjøret 2026

Bakteppet for hovedtariffoppgjøret 2026 er preget av usikkerhet internasjonalt, noe som forplanter seg til usikkerhet rundt den norske økonomien i 2026.

KPI tallene har ikke gått nedover i den grad det er ønskelig, og slik situasjonen er ute i den store verden er det vanskelig å anslå hvordan utviklingen av KPI vil bli gjennom 2026. TBU har i sin rapport anslått KPI for 2026 til å bli 3,2%

Tilsvarende er det for renten som var i en svakt fallende trend, men på bakgrunn av den internasjonale situasjonen/KPI kan det like gjerne se ut som Norges Bank hever styringsrenten en eller to ganger i 2026.

Det betyr at priser og renter fortsatt vil ramme våre medlemmer, og det vil fortsatt være en stor usikkerhet knyttet til når eller om man kan forvente en nedgang i KPI/rentenivå

Norsk økonomi er likevel solid og mange deler av viktige sektorer og næringer opplever en god vekst.

I tillegg har staten som A/S Norge hatt en solid inntektsøkning på grunn av kraftig økning i markedsprisene på olje og naturgass.

Så langt i 2026 så er det fortsatt først og fremst krigene i Ukraina og Midtøsten (inkludert konflikten rundt Persiabukten) som skaper noe usikkerhet rundt de økonomiske fremtidsutsiktene gitt den påvirkning de kan ha på olje- og gasspriser samt internasjonal logistikk.

Frontfaget

YS Stat støtter frontfagsmodellen som skal sikre en forsvarlig lønnsvekst for alle. I praksis betyr dette at frontfagsmodellen må være fleksibel nok til at enkeltgrupper og avtaleområder med berettigede krav, i enkeltår kan få høyere ramme enn frontfaget.

Skal den vektete frontfagsmodellen fungere og ha legitimitet, forutsetter det at ansatte i staten over tid sikres en lønnsvekst minst på nivå med oppgjøret for et vektet frontfag jf. Holden IV.

Kravet

YS Stat krever gjennom dette oppgjøret en reallønnsvekst for våre medlemmer.

En solid kunnskapsbasert og omstillingsdyktig offentlig sektor som leverer tjenester av god kvalitet har vært, og er et viktig konkurransefortrinn for norsk næringsliv.

Staten er en kunnskapsbedrift som konkurrerer med andre sektorer i norsk yrkesliv om kompetent og kvalifisert arbeidskraft.

De statlige arbeidsgiverne er avhengig av arbeidskraft med høy kompetanse, det være seg relevant real - og/eller formalkompetanse.

Et stort flertall av HR-lederne i staten gir uttrykk for at det er utfordrende å rekruttere og beholde personell med spisskompetanse, og i flere etater er ikke kompetansen «hyllevare» i den betydningen at man kan løse personellutfordringene ved å lyse ut stillinger «på det åpne marked».

Statlige etater har store utfordringer med å beholde ansatte med nødvendig kompetanse, det være seg formal-/real-/etatskompetanse. Dette gjelder hele staten, og er en særlig utfordring i det man kan kalle «uniformerte» etater. En ekstra utfordring er at disse etatene i tillegg til å beholde kvalifisert arbeidskraft, også må oppbemanne grunnet den internasjonale (trussel)situasjonen.

Statsansatte har en unik kompetanse, og det er derfor viktig at staten kan tilby alle sine ansatte konkurransedyktige lønns- og arbeidsvilkår.

Det norske partssamarbeidet er noe de sentrale og lokale partene hegner om og fremhever i sine beskrivelser av hvorfor “den norske modellen” er så velfungerende. For at partssamarbeidet skal fungere og ikke bare være en festtale må arbeidstakerorganisasjonene ha dyktige tillitsvalgte, og YS Stat mener disse bør ha en særskilt vurdering når det gjelder lønnsutvikling. Dette da tillitsvalgte ikke sjeldent opplever at de blir hengende etter i lønnsutvikling på grunn av kombinasjonen “tillitsvalgt/fagperson”.

Vi henviser også her til at de sentrale parter har skrevet noe om dette tidligere jf. pkt. 2.3 i dagens hovedtariffavtale, men YS Stat ser et behov for en ytterligere forsterking og vil fremme et krav om dette.

YS Stat mener de sentrale parter må være sitt ansvar bevisst med tanke på å se hele det statlige tariffområdet under ett i forhold til en rimelig lønnsutvikling for alle tilsatte/alle grupper. Dette betyr ikke at det ikke kan være ulikheter, men det kan ikke være slik at de statstilsatte har totalt forskjellig lønnsutvikling, lønns- og arbeidsvilkår, samt profiler avhengig av tarifftilhørighet og virksomhet.

Tilpasning av lønssystemet

YS Stat mener at det er på tide å samle de statstilsatte på en hovedtariffavtale igjen. Dette registrerer vi også er et ønske fra staten og etatslederne i staten, jf. arbeidsgiverbarometeret og en tidligere fremlagt FAFO rapport.

Vi støtter mange av de momentene som trekkes fram som grunnlag for en avtale i Staten, slik som mulighet for en mer helhetlig styring og kontroll på lønnspolitikken både lokalt og sentralt, bedre samhandling og mindre ressursbruk.

Dette uten at man fratar de lokale parter mulighet til å gjøre tiltak som treffer den enkelte virksomhet.

YS Stat mener at det er noe å hente i de ulike tariffavtalene om man ønsker å få en ny forbedret felles hovedtariffavtale.

Det YS Stat mener er viktig i utviklingen av en felles tariffavtale er at man ikke binder seg til måter for avsetninger. Videre må virksomhetsbasert minstelønn med regulering av minstelønnsatser basert på 2.5.1 forhandlinger komme på plass. Godskrivingsreglene må være basert på de virksomhetsbaserte minstelønnsattsene.

Videre mener YS Stat at man må se på tvistebestemmelsene i hovedtariffavtalen, og tilpasse disse til dagens tariffsituasjon hvor mer av lønnsdannelsen gis gjennom 2.5.1 forhandlinger

Fellesbestemmelsene

YS Stat vil i forbindelse med vårt økonomiske krav også fremme krav på fellesbestemmelsene, dette da disse bestemmelsene er viktige for de statstilsattes vern, regulerer kompensasjoner for ubekvemme arbeidstidsbestemmelser, samt andre sosiale bestemmelser. YS Stat mener dette er særlig viktig i år da fellesbestemmelsene over tid ikke har blitt hverken vedlikeholdt eller utviklet slik de burde ha vært.

Stillingskoder på spenn

YS Stat vil komme med et krav på å overføre stillingskoder fra spenn til stige

Økonomi

YS Stat krever en ramme minst på linje med den fremforhandlede frontfagsrammen, og vi vil komme tilbake med krav om innretning, fellesbestemmelseskrav samt evt. andre krav.

YS Stat tar forbehold om nye og endrede krav under forhandlingene.

Jens B. Jahren
Leder YS Stat

Vedlegg: YS Inntektspolitiske dokument 2026

INNETKTSPOLITISK DOKUMENT 2026

YS krever betydelig reallønnsvekst i 2026.

I årets lønnsoppgjør krever vi vår del av verdiskapingen, slik at arbeidstakernes andel igjen kommer opp på et historisk normalt nivå. Tendensen til økt ulikhet må snus, og lønnsforskjellene mellom kvinner og menn må reduseres.

Det siste året har vært preget av usikkerheten rundt handels- og sikkerhetspolitikk. Flere land har varslet eller innført proteksjonistiske tiltak, og risikoen for fragmentering i verdensøkonomien har fått økt oppmerksomhet i internasjonale analyser. Samtidig har global økonomisk vekst og verdenshandel samlet sett holdt seg bedre oppe enn mange fryktet. Veksten er moderat, men relativt bredt forankret, og både avanserte økonomier og fremvoksende markeder har bidratt.

Også i Norge har utviklingen det siste året vært mer robust enn tidligere anslått. Veksten i fastlandsøkonomien har tatt seg opp etter en svakere periode. Sysselsettingen har holdt seg høy. Ledigheten økte i første halvår 2025, først og fremst fordi flere som tidligere sto utenfor arbeidsmarkedet nå ønsker å komme i jobb. Prisveksten har avtatt etter 2022 og 2023, og reallønnsvekst og noe lavere renter har bidratt til å holde etterspørselen oppe. Selv om enkelte næringer, som byggesektoren, fortsatt har svak aktivitet, har samlet verdiskaping utviklet seg bedre enn mange fryktet ved inngangen til året.

Ved inngangen til 2026 signaliserer de fleste prognoser moderat, men stabil vekst for Norge de neste årene, støttet av høy disponibel inntekt hos husholdninger og en gradvis mindre restriktiv pengepolitikk. Samtidig vil investeringer være dempet av global usikkerhet, og eksportvekst påvirkes av svakere etterspørsel fra handelspartnere.

I frontfaget har produksjon, omsetning og eksport økt gjennom 2025, og mange bedrifter forventer videre vekst også i 2026. Flere bedrifter melder videre behov for arbeidskraft og investeringer, selv om vekstanslagene varierer mellom sektorer.

Lønnskostnadsandelen i industrien har vært lavere enn sitt historiske gjennomsnitt i flere år og sank fra 2024 til 2025.

Vi ser tendenser til økte lønnsforskjeller mellom kvinner og menn, og til at høytlønnede yrker har høyere lønnsvekst enn lavtlønnede, ikke bare i kroner, men også i prosent. YS vil kjempe imot denne utviklingen.

YS mener at vi må ha tariffavtaler som ikke legger opp til ulik lønn ut fra organisasjonstilhørighet. Derfor mener vi at én tariffavtale i staten må gjeninnføres.

YS krever at arbeidsgivere forskutterer sykelønn til alle arbeidstakere.